

LA REBOTIGA

Un nou cas per al comissari Adamsberg

El fantasma d'una monja del segle XVIII, un policia que parla en vers, el crim de dos drogaddictes parisiencs... I la primera verge, i la segona, i, sobretot, la tercera. Són peces d'un trencaclosques que el comissari Adamsberg s'entesta a encaixar.

És la sinopsi del nou llibre de l'escriptora francesa Fred Vargas, que triomfa arreu del món per l'originalitat i estil únic de les seves novel·les policiaques. Aquesta és la seva primera obra que surt en català, traduïda per Natxo Morera.

La tercera verge. Fred Vargas. Amsterdam. 371 pàgines. 20,90 euros

Un clàssic universal a 'labutxaca'

Labutxaca, el segell de llibres *assequibles* que va llançar fa un any el Grup 62, ha incorporat una col·lecció dedicada als clàssics, amb una línia de grans títols de la literatura universal i una altra de clàssics de les lletres catalanes.

Entre els títols amb què s'ha iniciat la col·lecció, que té com a tret distintiu una franja negra a la part superior de la portada, figura un volum que aplega dues narracions de Lev Tolstoi, *La mort d'Ivan Ilixt* (1886) i *La sonata a Kreutzer* (1889), traduïdes al català per Victòria Izquierdo i Àngels Margarit.

La mort d'Ivan Ilixt. Lev Tolstoi. Labutxaca. 203 pàgines. 8,95 euros

Córrer món en el caos de la guerra

La darrera novel·la que Mercè Rodoreda va publicar en vida —va sortir al carrer en un moment (1980) en què la guerra suscitava poc interès— es reedita en el centenari del naixement de l'autora al segell Club Editor Jove. En el postfàci del llibre, Antoni Mora reflexiona sobre com l'autora reelabora poèticament l'experiència de la guerra. Adrià, el jove protagonista de la novel·la, vol córrer món enmig del caos de la guerra.

Quanta, quanta guerra... Mercè Rodoreda. Club Editor Jove. 252 pàgines. 9 euros

El text mèdic en català més antic

Considerat el primer text mèdic imprès en català, aquesta guia pràctica, escrita pel metge valencià Lluís Alcanyís al segle XV, incloïa consells preventius adreçats a la població davant el brot pesta que es va produir a València entre 1489 i 1490. L'edició

crítica del text, a cura de Jon Arrizabalaga, s'ha fet a partir dels tres únics exemplars que es conserven dels 500 que se'n van imprimir al s. XV. Alcanyís va ser cremat per la Inquisició el 1506 acusat de judaïtzar.

Regiment preservatiu e curatiu de la pestilència Lluís Alcanyís. Barcino. 170 pàgines. 23 euros

COLLS I PUNYS

Les hordes turistes

NARCÍS COMADIRA

S'e'n recorden d'allò de *las hordas marxistas* del temps del franquisme? O d'Atila i les seves hordes, que ho devastaven tot? Doncs ara tenim les hordes turistes que, en comptes de cavalls i fones, en comptes de banderes roges, falçs i martells, campen pel món en bermudes, samarretes i xanquetes, armats de mòbils o càmeres fotogràfiques i, sobretot, d'una suprema mala educació. Passades les meravelloses pluges que la Moreneta ens ha regalat aquests dies passats, han aparegut ja els exercits destructors de la ciutat i la tranquil·litat urbana. Han arribat les hordes turistes disposades a gaudir Gaudí i a fixar el seu gaudi digitalment i així, de retorn als territoris nadius, poder mostrar i demostrar que han estat a Barcelona amb les imatges en què apareixen davant de La Pedrera, de la

Lletres

El vell motel de carretera de la pel·lícula *Bagdad Cafè*.

Cròniques del bar de carretera

MANEL OLLÉ

Desfent el nus del mocador

Ramon Erra

La Magrana

206 pàgines. 17 euros

Hi ha llocs de poder, llocs amb una imantació literària inevitable, on hi ressonen les històries que importen. Només els cal algú que hi pari l'orella i en sàpiga treure l'entrellat. Els hotels, les residències, els motels i les pensions són els receptacles privilegiats d'identitats en trànsit o en fuga, identitats embarrancades o desplaçades, i són també els llocs propicis pels encontres fortuits de partícules elementals i d'anònims de companyia. En una constel·lació propera, els bars de carretera, plantats enmig del no-res i als afores de tot arreu, són com una platja de sorra aspra i negra on hi van a parar tots els naufragis de la comarca, hi fondegen les putes russes i les retirades, hi paren els autocars d'una boda gitana, hi arriba cada vespre el client expansiu, el client taciturn i el client ocasional, s'hi expliquen al voltant del got trossos de totes les històries passades i també de les inventades. Un bar de carretera abandonat evoca com pocs llocs la textura de la memòria que mira enfora.

Ramon Erra (Vic, 1966) esquivava —a base de veracitat— el perill de manierisme que comporta acampar una novel·la en aquesta mena d'escenari tan carregat de fic-

cions, amb tant de llibre i de cel·luloide superposat, des de *Bagdad Cafè*, de Paul Bogart, fins la *Balada del cafè trist*, de Carson McCullers, des de les tavernes de mariners dels *Contes d'hivern*, d'Isak Dinesen fins a la darrera *road-movie* o el darrer telefilm que ens haguem empassat una tarda inclement i endormiscada. De tot això, Erra en conserva només un punt del regust de llegenda que emana del lloc, però hi planta llavors concretíssimes i carregades de sentits i emocions que ell se sap millor que ningú, i les fa créixer amb una escriptura que —entre moltes altres virtuts— té la principal de fer que sense ni un bri de dispersió, la novel·la expliqui unes quantes coses alhora: basteix un lloc de la memòria amb l'ordit de relats particulars, tragèdies privades i vides amb revers i doble fons, i alhora la novel·la ens parla d'una geografia precisa i transportable i d'una època inominada però exacta. Aquesta polifonia es produeix mentre la novel·la desplega una reflexió latent sobre el pas del temps: sobre els instants de les escenes que s'aturen i reberveren en els paràgrafs, sobre els jocs que s'obren entre el procés de l'escriptura i els temps evocats, sobre els circuits que fa la memòria per les pistes del passat.

Erra no para de créixer com a escriptor amb cada nou llibre. Després de dos molt bons reculls de contes i d'un llibre de viatges per

Bòsnia, confirma ara a la seva primera novel·la les millors expectatives que havia desvetllat. *Desfent el nus del mocador* reconstrueix amb una escriptura intensa i veraç la cruïlla de relats desolats que ha viscut i contemplat el cambrer d'un bar de carretera secundària, abans de quedar fora de joc als quaranta anys, expel·lit del seu món per culpa d'un accident. Li queda la cara desfigurada, el fan fora de la feina i es tanca en un pis a escriure per provar de desfer el nus que li lliga la boca de l'estómac. La reclusió de l'escriptura que mira amb ulls fixos enrere ben aviat es veu envaïda pel present imprevisible que avança, quan s'hi posen les veïnes de sota, una mare i una filla dibuixades amb uns pocs traços i amb mà mestra, en una novel·la que sembla d'entrada que ha de ser la novel·la d'un lloc abolit i de les històries que s'hi explicaven, però que es converteix de seguida en la novel·la d'uns personatges que entre tots conjuren un clima moral. Amb una escriptura sensorial i matèrica, i un fraseig que s'ajusta als dictats de la memòria, sense posar-se al servei de cap rigidesa ni cap mena d'esquematisme estructural, Erra deixa i reprèn els fils d'un ordit que fa la trama d'un món que és alhora una ferida i el testimoni d'una nova ruralitat global, posturbana i postindustrial, ancorada al costat de la carcanada rovellada d'un tractor fòssil, entre el desert de Mojave i el Lluçanès.

Casa Batlló, la Sagrada Família o, els més atrevits, cavalcant el drac o la salamandra o la sargantana o el que sigui del Park Güell.

He llegit que l'Ajuntament pensa limitar el nombre d'entrades al parc, perquè l'erosió que sofreix és insostenible, com diuen ara. Però amb això no n'hi ha prou. També hauria de protegir l'entorn dels edificis de Gaudí i els edificis mateixos, com ara el Palau Güell, o la Casa Batlló, o la Pedrera, i ja no parlem de la Sagrada Família o el que en queda, després de l'atemptat que està sofrint dia a dia,

segurament sense llicència municipal, amb el seu presumpte acabament. Potser l'única cosa que ha fet l'Ajuntament per Gaudí ha estat defensar el pas del TGV per sota el temple. Ah! si aquella baluerna de mentida i mediocritat s'ensorrís... Però no tindrem tanta sort. La tècnica avui és poderosa i sòlida i la perdurabilitat de la màxima atracció del Parc Temàtic barceloní està assegurada. De fet, apostant per la Barcelona de la fama i el turisme, no s'ha fet altra cosa que facilitar la destrucció d'allò que n'és el fonament. Quan es convoquen les masses es convoca la destrucció.

I ja poden fer manifestos els nostres intel·lectuals. Paper mullat i lletra morta. Ara és una altra cosa la que domina, no pas el seny i la cultura. No caldria que ho digués: el que domina són els interessos de poder, els diners, la vida com a espectacle. Això passa per damunt de tot. I més d'un dels que fa anys es va posar en contra de la continuació del temple de Gaudí, ara hi està a favor. Amb l'excusa que, per la ciutat, la Sagrada Família és un actiu econòmic important i que això és prioritari. I que tant és que el que es faci sigui una ridícula caricatura. L'atracció ven, la matussera mola expiatòria crida l'atenció i, per tant, per falsa que sigui, per horrible que sigui, està del tot justificada. A qui li importa la veritat i l'estètica?

Que vinguin, doncs, les hordes turistes, que sollin, que petgin, que arrasin, que devastin. Potser els haurem d'agrair que, a la llarga, abans de decidir de no tornar mai més, ens deixin Barcelona neta de monuments i de *glamour*, apta per a construir-hi una ciutat on poder viure.